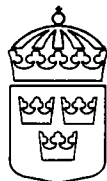

Lagutskottets yttrande

1993/94:LU3y

Ny lag om Allmänna arvsfonden

1993/94
LU3y

Till socialutskottet

Socialutskottet har den 15 februari 1994 beslutat bereda lagutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1993/94:124 om ny lag om Allmänna arvsfonden och eventuella motioner, såvitt berör lagutskottets beredningsområde.

I propositionen föreslås en ny lag om Allmänna arvsfonden. Den nya lagen är avsedd att den 1 juli 1994 ersätta den nu gällande lagen om allmänna arvsfonden, som är från år 1928. Förslaget till ny lag innehåller, i förhållande till den nuvarande ordningen, vissa ändringar och förtydliganden huvudsakligen i fråga om Arvsfondens ändamål och användningsområde, beslutanderätten, handläggningen av arvsfundsärenden, godmanskap samt avstående från arv.

Propositionen grundar sig på betänkandet (SOU 1992:120) Allmänna arvsfonden, framlagt av 1991 års arvsfondsutredning. Utredningen tillsattes i januari 1991 med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen (1989/90:SoU29, rskr. 318). Utredningens betänkande har remissbehandlats.

Några motioner med anledning av propositionen har inte väckts.

Lagutskottet, som har beslutat avge yttrande över det avsnitt som gäller avstående av arv (avsnitt 5.8), får anföra följande.

Utskottet vill först erinra om att den särskilda möjligheten att avstå egendom av intresse från bl.a. kulturhistorisk synpunkt infördes i den nu gällande lagen år 1981 efter ett initiativ av lagutskottet (bet. LU 1980/81:11). I lagstiftningsärendet konstaterade utskottet att de tidigare bestämmelserna om att egendom som tillfallit Arvsfonden skall försäljas till högsta möjliga pris leder till att kultur- och naturvårdande institutioner och organisationer i vissa fall får svårt att förvärva egendom, som det är önskvärt att bevara. Utskottet ansåg att det var angeläget att egendom av ifrågavarande slag kan övertas av sådana institutioner och organisationer som har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på ett lämpligt sätt. Enligt utskottet torde det kunna bli fråga om arvsavstående för nu aktuella ändamål endast i något enstaka fall om året. Ett avstående torde därför, fortsatte utskottet, inte i någon nämnvärd grad påverka fondens understödjande verksamhet.

Våren 1992 behandlade utskottet en motion som gällde avstående av arv som tillfallit Allmänna arvsfonden (bet. 1992/93:LU35). Motionen remissbehandlades. Utskottet uttalade därvid som sin uppfattning att det fortfarande bör finnas möjligheter för juridiska personer som bedöms lämpliga att få överta egendom som tillfallit Allmänna arvsfonden och som är av intresse från kulturhistorisk eller från kultur- och naturvårdssynpunkt. Av remissyttrandena framgår emellertid, anförde utskottet, att det uppenbarligen i många fall är på det viset att de institutioner och sammanslutningar som kan komma i fråga — ofta museer, bibliotek eller hembygdsföreningar — saknar resurser för finansiering av nödvändiga upprustningar, t.ex. konservering och liknande kvalificerade åtgärder, beträffande egendomen och därför inte anser sig kunna ta emot egendomen. Som både motionärerna och remissinstanserna påpekar, framhöll utskottet, innebär detta att den särskilda möjligheten till arvsavstående som infördes år 1981 inte kan utnyttjas i enlighet med intentionerna vid bestämmelsens tillkomst. Detta förhållande är inte tillfredsställande. Arvsfondslagen bör därför ändras, framhöll utskottet, så att en möjlighet ges till avstående från inte bara kulturhistoriskt m.m. intressant egendom utan även medel för egendomens upprustande och bevarande. En lagändring med denna innebörd hade också tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna. Utskottet var emellertid inte berett att ta ställning till frågan om vilka närmare förutsättningar som borde gälla för att Arvsfondens medel skulle få avstås. Det spørsmålet borde enligt utskottet övervägas ytterligare. Enligt utskottets mening torde övervägandena lämpligen kunna ske i samband med det utredningsarbete som då bedrevs av 1991 års arvsfundsutredning.

Vad utskottet sålunda anförde gav riksdagen regeringen till känna.

Mot bakgrund av det anförda ser utskottet med tillfredsställelse att regeringen i föreliggande proposition inte föreslår någon ändring när det gäller den år 1981 på lagutskottets initiativ införda regeln om avstående av arv för kulturhistoriska ändamål m.m. Av vad som redovisas i propositionen framgår att utskottet hade rätt i sina antaganden om att antalet sådana arvsavståenden skulle bli få. Sedan bestämmelsen infördes har i genomsnitt sju beslut fattats varje år.

När det sedan gäller den fråga som var föremål för ett tillkännagivande från riksdagen år 1992 konstaterar utskottet att problemet nu fått ett förslag till lösning. Lagförslaget innehåller nämligen en särskild bestämmelse (25 § andra stycket) som innebär möjlighet att avstå också kontanta medel i samband med avstående för kulturella eller naturvårdande ändamål. Den föreslagna bestämmelsen innebär att avstående av kontanta medel bara får ske när det är aktuellt med omedelbara och nödvändiga åtgärder för egendomens fortsatta bestånd, t.ex. takläggning, flyttning av egendom, konservering eller restaurering av egendomen. Däremot bör det inte komma i fråga att avstå belopp för normalt underhåll eller drift. Kontanta medel bör därför enligt lagförslaget bara få avstås om det finns särskilda skäl.

Även om det sålunda framlagda förslaget innebär att den lagliga möjligheten att kunna avstå kontanta belopp blir begränsad ligger förslaget helt i linje med vad utskottet uttalade år 1992.

Med det anförda förordar utskottet att propositionen i nu behandlad del tillstyrks.

Stockholm den 3 mars 1994

På lagutskottets vägnar

Maj-Lis Lööw

I beslutet har deltagit: Maj-Lis Lööw (s), Holger Gustafsson (kds), Per Stenmarck (m), Owe Andréasson (s), Bengt Harding Olson (fp), Inger Hestvik (s), Bengt Kindbom (c), Bengt Kronblad (s), Bertil Persson (m), Gunnar Thollander (s), Lars Andersson (nyd), Hans Stenberg (s), Stig Rindborg (m) och Carin Lundberg (s).

